

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Congresul național bisericesc.

— Ședința de deschidere. —

Joi, în 14 oct. n. s'a făcut deschiderea congresului național-bisericesc al bisericii gr. ort. române din Transilvania și Ungaria, în Sibiu. S'a oficiat întâiu serviciul divin în catedrală, — sfânta liturgie cu chemarea Duhului sfânt, — prin însuși Înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, asistat de Precuvioșii lor, Arhimandriții: Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea și Vasile Mangra, cu Protosincelii: Dr. Eus. R. Roșca și Dr. Miron E. Cristea și de diaconii: Demetriu Câmpean și Dr. Vas. Stan. Înaltpreasfinția Sa a fost dus cu litia la catedrală și tot cu litia a fost petrecut îndărăt la reședință. În biserică a cântat corul mixt, condus de dl profesor seminarial T. Popoviciu.

După terminarea serviciului divin, la orele 11 și jumătate, deputații congresuali se întrunesc de nou în catedrală, unde invitat fiind să prezintă și Înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, însoțit de Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp și luând loc la masa prezidială, rostește cu glas înalt și pătrunzător vorbirea de deschidere. După terminarea discursului I. P. S. Sa e viu aclamat din partea deputaților congresuali și din partea celuiialt public asistent în biserică.

Înaltul prezidiu numește acum notari interimali pe următorii: din Arhidieceză protoprezbiterul Mateiu Voileanu și mireni Dr. G. Proca și L. Triteanu, din dieceza Aradului protoprezb. Georgia și mireni Dr. Ioan Popp și Dr. G. Popa, iar din dieceza Caransebeșului preotul Popa și mireni Dr. V. Olariu și G. Breban.

Urmează prezentarea credenționalelor. La apelul nominal răspund 71 deputați congresuali, cari își prezintă în persoană credenționalele. Prin alții își thaintează credenționalele 5 deputați, iar prin postă și le-au trimis 7. La oaltă sunt deci prezentate 83 mandate de deputați congresuali.

Înaltul prezidiu constată, că congresul e capabil să-și înceapă lucrările, deci propune și congresul primește ca congresul să se împartă în trei secțiuni în înțelesul statutului organic, pentru a face verificarea deputaților congresuali. În urmare, deputații din arhidieceza transilvană primesc actele și au să facă verificarea alegerilor din dieceza Aradului a deputaților din dieceza Caransebeșului și cei din dieceza Caransebeșului a deputaților aleși pe teritoriul arhidiecezei.

Ședința proximă sa ținut în ziua următoare la orele 10 în sala festivă a casei naționale, iar ședința de deschidere sa închiat la oarele 12 din zi.

După ședință deputații congresuali și-au făcut onorurile la I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, primiți fiind cu obicinuita afabilitate.

Ședința a doua.

S'a ținut Vineri, 2/15 octombrie, în sala festivă a muzeului „Asociațiuni“. Prezident I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință protoprezbiterul Georgia.

Notarul Voileanu cetește procesul verbal al ședinței de deschidere. Se declară verificat

Urmează verificarea deputaților congresuali. În numele secțiunii prime, pe care o formează deputații din arhidieceză și cari și-a ales prezident pe domnul Parteniu Cosma, raportează referentul Dr. I. Șenchea, că toate mandatele prezentate ale deputaților congresuali din dieceza Aradului au fost aflate în bună regulă, afară de unul, care e dificultat din oficiu. Propune deci verificare tuturora, cu excepțiunea deputatului din cler, ales în cercul electoral Giula-Chișineu, ale cărui acte electorale se vor preda comisiunii verificătoare.

În numele secțiunii a doua, compusă din deputații din dieceza Aradului, constituită sub prezidenția P. C. Sale arhimandritului Augustin Hamsea, raportează Dr. Gh. Popa asupra alegătorilor din dieceza Caransebeșului. Cele aflate în regulă se verifică, iar cele protestate, împreună cu actele electorale ale deputaților congresuali, cari încă nu și-au prezentat credenționalele, se vor trece la comisiunea verificătoare.

În urmă în numele secțiunii a treia, pe care o formează deputații congresuali din dieceza Caransebeșului și s'a constituit sub prezidenția P. C. Sale Arhimandritului Filaret Musta, raportează Dr. G. Dobrin, că mandatele prezentate din arhidieceză s'au aflat în regulă, afară de cele protestate și de cele două cari lipsesc încă. Cele în regulă se verifică.

Constatăndu-se, că sunt verificați 75 de deputați congresuali, se procedează, la constituire, fiind congresul capabil să-și înceapă activitatea.

La propunerea deputatului Dr. G. Popa se încredințează o comisiune compusă din domnii deputați: Filaret Musta, Vasile Mangra, Ioan cavalier de Pușcariu, Parteniu Cosma și Dr. Nicolau Oncu, cu combinarea unei liste pentru alegerea comisiunilor, iar până atunci se suspendă ședința.

După redeschidere raportorul comisiunii, domnul Parteniu Cosma, propune iar congresul alege dupăcum urmează:

La birou pe domni: Voileanu, Georgia și Ștefan Popa din cler, iar mireni Dr. G. Proca, Lazar Triteanu, Dr. I. Papp, Dr. Gh. Popa, Dr. Valer Olariu și G. Breban.

În comisiunea verificătoare: Protoprezbiterul Andreiu Ghidiu și mireni Dr. Ioan Șenchea și Dr. Gh. Popa.

În comisiunea organizătoare: Precuvioșii lor, Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu, Augustin Hamsea, Filaret Musta și mireni, Ioan Cavalier de Pușcariu.

Parteniu Cosma, Dr. Nic. Oncu, Dr. Nestor Oprean, Ilie Trăilă și Dr. G. Dobrin.

În comisiunea bisericească: P. C. Lor, Vasile Mangra, arhimandrit, Dr. Eusebiu R. Roșca și Dr. Iosif Tr. Badescu, protosinceli, cu mirenii Ioan A. de Preda, Vasile Almășan, Dr. Gavril Cosma, Dr. St. Petrovici și Dr. Aurel Novacu.

În comisiunea școlară: P. C. Sa Roman R. Ciorogariu și protoprezbiterii: Dr. G. Popoviciu și Vasile Damian din cler, cu mirenii Dr. Aurel Vlad, Vasile Goldiș, Emanuil Ungureanu, Dr. Valer Branisce și Patriciu Drăgălina.

În comisiunea financiară: P. C. Sa Dr. Miron E. Cristea, protosincel, Nic. Roxin și Mihail Popoviciu, protopresbiteri, apoi mirenii: Dr. Nicolae Comșa, Dr. Nicolae Vecerde, Dr. Aurel Lazaru, Paul Rotariu, Titu Hațeg și Dr. Petru Cornean.

În comisiunea petiționară: Protopresbiterii Teodor Herman, Cornel Lazar și Sebastian Olariu, cu mirenii Dr. V. Preda, Dr. Vasile Pahone, George Breban și Dr. Aurel Novacu.

În comisiunea fund. Gozdu: Protopresbiterii Nicolae Ivan, Dr. Traian Puticiu și Andreiu Ghidiu, cu mirenii Dr. I. Margita, Dr. Stefan Rozvány, Dr. G. Dobrin, Dr. V. Branisce, Antoniu de Mocsonyi și Aurel Petroviciu.

La propunerea deputatului congresual Emanuil Ungureanu se mai alege o comisiune *specială*, care să se ocupe numai cu chestia înființării nouelor episcopii. Se compune din membrii următori: Mateiu Voileanu, Vasile Almășan, Parteniu Cosma, Roman R. Ciorogariu, Antoniu de Mocsonyi, Emanuil Ungureanu, Dr. George Popoviciu, Dr. G. Dobrin și Dr. St. Petroviciu.

Acele de alege ale deputaților neverificați se trec acum la comisiunea verificatoare, iar rapoartele consistorului mitropolitan se împart între diferite comisiuni.

Concediile cerute se dau, parte pe sesiunea întreagă, parte pe câte 2-3 zile.

Înaltul presidiu anunță ședința proximă pe ziua următoare la orele 10 și închide ședința la 11 și un sfert.

Ședința a treia.

Ținută sâmbătă, în 3/16 octomvrie. Președinte I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, notar de ședință Dr. G. Popa.

Notarul Georgia cetește procesul verbal din al ședinței premergătoare. Se verifică.

Se cetește apoi rugarea urgentă a deputatului congresual Dr. Valer Olariu, chemat acasă pe cale telegrafică, ca să i-se acorde concediu pe restul sesiunii. Concediul cerut ae acordă. Rugarea mai multor credincioși din comuna Moldovanouă, în chestia alegerii de paroh din comuna lor, se predă comisiunii petiționare.

P. C. Sa protosincelul Dr. Miron E. Cristea, face propunerea, ca din incidentul sărbătorilor de duminică și luni congresul să-și suspendeze ședințele pe aceste două zile. Propunerea e acceptată.

Se intră în ordinea de zi. În numele comisiunii verificatoare raportează deputatul Dr. Ioan Șenchea și propune verificarea următoarelor mandate de deputați congresuali: al deputatului din cler Vicențiu Partoș, paroh, ales în cercul electoral al Chișineului din dieceza Aradului; al deputatului din cler, protopresbiterul Avram P. Păcurariu, ales în cercul electoral Deva-Hățeg din arhidieceză; al deputatului mirean Dr. Dionisie Roman, ales în cercul Târnavei, din arhidieceasă; al deputatului mirean Titu Hațegu, ales în cercul Fă-

getului din dieceza Caransebeșului; al deputatului din cler Stefan Popa, ales în Petrovoselo, dieceza Caransebeșului; al deputatului mirean Lazar Triteanu, ales în cercul electoral Turda, din arhidieceză; al deputatului mirean Dr. Paul Oprîșa, ales în cercul electoral al Zarandului, din arhidieceză; al deputatului mirean Arseniu Vlaicu, ales în cercul Brașovului, din arhidieceză, acest din urmă cu aceeași condițiune, că cu privire la felul cum s'a făcut alegerea aceasta, consistorul să facă cercetare și să pedepsească pe cei vinovați, luând măsuri, ca abuzuri să nu se întâmple la astfel de alegeri.

Tot în numele comisiunii verificatoare raportează Dr. G. Popa în chestia alegerilor din cercurile electorale Iam, Mehadia, Caransebeș și Prigor, din dieceza Caransebeșului, atacate prin protest. La propunerea raportorului se verifică deputații mirenii: George Szerb, consilier aulic, Dr. Virgil Nemoianu, medic, și Constantin Burdea, consilier aulic, fiindcă protestele înaintate în contra alegerii lor nu sunt motivate. Cu privire la alegerea din Prigor, unde a fost ales Z. Miulescu, se ordonează însă cercetare, cu a cărei efectuare se încredințează deputatul congresual Dr. G. Dobrin.

Fiindcă nici una din celelalte comisiuni nu are material gata pentru a fi dezbătut în ședință, înaltul prezidiu închide ședința la orele 11, anunțând cea proximă pe marți, săptămâna viitoare, la orele 10 dimineata.

Ședința a patra.

S'a ținut marți, în 6/19 octomvrie. S'a deschis la orele 10. Președinte I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, notar de ședință Stefan Popa.

Notarul Dr. G. Popa, cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se verifică.

Unele rapoarte ale consistorului mitropolitan să împart comisiunilor. Cererile de concediu ale deputaților George Serb, Gerasim Sârbu, Petru Truția, Dr. Nemoian și Dr. Pahone, se încuviințează.

Rugarea preoțimei din tractul Panciovei, în chestia regulamentului disciplinar, se predă comisiunii bisericești.

I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, comunică congresului, că hotărârea congresului din anul 1906 a fost dusă la îndeplinire. Serbările din incidentul îndeplinirii centenarului dela nașterea lui Șaguna s'au ținut și acum crede, că ar trebui eternizată executarea hotărârii în proces verbal. Întreabă deci ce ar fi bine să se facă. Comunică totodată, că au sosit la Escelența Sa și unele telegrame din afară.

Vorbesc la obiect: P. C. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit, Parteniu Cosma și Dr. V. Branisce. În urmă congresul ia la cunoștință comunicarea, că serbările s'au ținut cu solemnitate cuvenită, iar telegramele intrate la Escelența Sa se predau comisiunii organizatoare.

La acum cuvântul ilustr. Sa, domnul Dr. Iosif Gall își exprimă dorința, ca la procesul verbal să fie trecut nu numai faptul, că serbările au fost ținute din incidentul centenarului Șaguna, ci și panegericul I. P. S. Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Mețianu. Se ia conclud în acest înțeles.

Se intră în ordinea de zi. Comisiunea organizatoare, constituită sub președința P. C. Sale, Dr. Ilarion Pușcariu, prin raportorul Dr. Nestor Oprean propune, ca raportul general al consistorului mitropolitan din ședința plenară să se considere de cetit, după ce e tipărit și împărțit între deputați, și în general să se primească de bază pentru dezbaterile speciale.

Luându-se apoi în dezbateri pe articolele acestui raport, punctul prim, la care vorbesc domnii: Dr. N. Oncu, Dr. I. Gall, Mihail Popoviciu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Branisce, Zigre, Dr. Oncu și I. P. S. Sa Mitropolitul, se ia la cunoștință, cu propunerea făcută din partea comisiei, că consistorul mitropolitan să-și facă și în viitor datoria, lămurind pe domnul ministru de culte, că convocarea congresului să face pe temeiul legii pozitive și nu se permite nici un amestec al guvernului în această direcție. (Guvernul ceruse prezentarea programului de muncă).

La punctul 2 din raport vorbește deputatul Dr. Oncu și condamnă restrângerea făcută din partea guvernului, de a fi eschiși dela noua alegere cei aleși până acum de episcopi ai diecesei Caransebeșului. Incolo se ia la cunoștință aceea ce s'a întâmplat la Caransebeș cu privire la îndeplinirea scaunului de episcop, ajuns în vacanță prin moartea episcopului N. Popea, a cărui memorie congresul o venerează prin sculare.

Discuție se naște la punctul 6, la care vorbesc deputații Part. Cosma, Dr. Cristea, Lazar Triteanu și da unele lămuriri și I. P. S. Sa, dar în urmă se primește propunerea comisiei.

Celelalte puncte din raport toate se iau spre știre, cu propunerile făcute din partea comisiei.

Se desvoaltă însă discuție animată asupra punctului 14 și 16 din raport, în urma propunerii făcute din partea deputatului congresual Dr. Aurel Vlad, ca secretarul mitropolitan să fie îndrumat să se mute în 3 luni la Sibiu, căci în caz contrar postul său să declare de vacant, și că contrar uzului de până acum, nebazat în legea fundamentală a bisericii noastre, de a se considera de realeși totdeauna asesorii din senatul școlar și epitropese ai consistorului mitropolitan, să se facă alegere din 3 în 3 ani pentru întregirea acestor posturi de onoare.

Deputatul P. Cosma spune, cum s'a introdus uzul de a fi considerați asesorii din aceste senate de realeși. Astfel, că statutul organic așa a fost compus la început, ca acești asesori să fie aleși pe viață, dar guvernul a modificat statutul. Cu toate explicațiile acestea propunerea deputatului Vlad e spriginită de deputații V. Mangra, arhimandrit, de Emanuil Ungureanu, Dr. Nic. Oncu, I. A. de Preda, pe când pentru susținerea uzului din trecut vorbește deputatul Paul Rotariu.

Încheindu-se discuția, mai vorbește propunătorul Vlad, raportorul Oprean și I. P. S. Sa, iar congresul primește ambele propuneri ale deputatului Dr. Vlad, cea primă însă modificată astfel, că: se îndrumă consistorul mitropolitan să grijească să se mute la Sibiu secretarul mitropolitan, după ce el este funcționar al consistorului mitropolitan nu al congresului.

Raportul consistorului mitropolitan, ca senat plenar, să declare apoi primit și în discuția specială.

La propunerea aceluiași raportor regulamentul pentru alegerile de protopresbiteri se modifică, conform propunerilor făcute din partea consistorului mitropolitan.

În legătură cu modificările votate, P. C. Sa arhimandritul Mangra atrage atențiunea congresului asupra unei greșeli, prefăcute în uz, anume: *votul colectiv* al parohiei la alegerile de protopresbiter. Dovedește că e greșală la mijloc, deci congresul să decidă abandonarea pentru viitor a votului colectiv la alegerile de protopresbiteri. La propunerea deputatului Dr. Oncu propunerea va fi prezentată în scris și va fi predată unei comisii spre studiere.

Ședința se încheie la orele 12 și jumătate. Ședința proximă miercuri la 9 ore dimineața.

Ședința a cincea.

Ținută azi, miercuri, 20 oct. n. Președinte I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. G. Proca.

Se verifică procesul verbal al ședinței trecute.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, ia cuvântul deputatul Nicolae Ivan și comunică, în numele comisiei exmise pentru cenzurarea socotelilor fundației Gozșdu, că socotelile anului 1906/7 lipsesc. Au fost revidate din partea consistorului mitropolitan și înaintate guvernului, apoi trimise comitetului de administrare a fundației Gozșdu. Comisiunea e de părerea, că fără aceste socoteli nu poate face cenzurarea celorlalte. Cere deci avizul congresului.

I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu dă unele lămuriri, că numai în anii în cari se întrunește congresul să supun socotelile examinării congresului, în ceilalți ani cenzurarea o face consistorul mitropolitan. Cererea comisiei e deci nerealizabilă.

Vorbesc la obiect P. Cosma și spune, care a fost uzul până acuma, acela, pe care l-a expus I. P. S. Sa.

Deputatul Dr. G. Dobrin spune, că socotelile anului ultim, prezentate comisiei, sunt revăzute din partea comisiei. Dacă este vre-o hotărâre, că socotelile celorlalți ani le revidează consistorul mitropolitan, să se comunice comisiei această hotărâre, căci comisiunea nu a dat de ea. Absolutorul crede, că numai congresul e îndreptățit să-l dea, nu consistorul mitropolitan.

Deputatul P. Cosma crede, că pentru viitor așa va fi bine să se facă. Consistorul mitropolitan să cenzureze socotelile, dar să nu deie absolutoriu, ci să raporteze congresului, că a aflat socotelile în regulă și să propună congresului să deie absolutorul.

Mai vorbește la obiect Dr. Nicolae Oncu. Crede, că de astădată să se respecte praxa din trecut. Pentru viitor însă toate socotelile să fie supuse congresului spre cenzurare.

Mai vorbește I. P. S. Sa, raportorul N. Ivan și Dr. G. Dobrin, apoi se primește propunerea deputatului P. Cosma, ca pentru trecut se fie aprobată de bună praxa din trecut, iar în viitor să fie prezentate toate socotelile fundației Gozșdu congresului spre cenzurare.

La propunerea deputatului Dr. G. Popa se verifică deputații Dr. G. Dobrin, ales în cercul electoral al Alibunarului și Nedici, din cler, ales în Jam, dieceza Caransebeșului.

Urmează raportul comisiei bisericești. S'a constituit astfel: Președinte P. G. Sa, arhimandritul Vasile Mangra, raportor I. A. de Preda.

La propunerea raportorului, raportul consistorului mitropolitan ca senat bisericesc se consideră cetit și se ia de bază la dezbateri specială. Se ia apoi la cunoștință punct de punct și în discuție pe articole.

În numele comisiei financiare raportează Dr. Nicolae Vecerde. Propune, ca raportorul consistorului mitropolitan, ca senat epitropesc, să fie luat de bază pentru dezbateri specială. La dezbateri pe articole se primesc propunerile comisiei financiare, după ce congresul a ascultat lămuririle date din partea înaltului președinte.

La singuraticile puncte din raport au vorbit: P. S. Sa episcopul Aradului, ilustrul domn Dr. I. Gall și Dr. G. Dobrin.

Socotelile fondurilor administrate la mitropolie, la propunerea aceluiași raportor se aprobă și con-

sistorului se dă absolutul. Comunicarea, că cassa a fost scontrată și aflată în ordine, se ia spre știre. Secretarului mitropolitan i-se votează și bani de cvartir. În chestia aceasta au vorbit I. P. S. Sa, care a dat explicațiile necesare, Dr. I. Gall, Part. Cosma. M. Popoviciu, T. Herman și Dr. M. Cristea.

Budgetul anului viitor, tot la propunerea raportorului D. Vecerdea, se votează în suma propusă de consistorului mitropolitan.

Urmează raportul comisiei speciale esmise în chestia episcopilor noi. Raportor: Em. Ungurian. Face espunerea pe larg a stării lucrului. Cetește raportul consistorului mitropolitan și propunerea acestuia către congres. Cetește apoi propunerea comisiei, care stabilește teritoriul, din care are să se formeze noile episcopii din Oradea-mare, Timișoara și Cluj.

Fărerea minorității din comisiune o espune Dr. G. Dobrin, care face propunerea, ca arondarea noilor episcopii să se facă cu ascultarea factorilor competenți, deci propunerea comis. speciale se fie predate consistorului mitropolitan spre studiere.

Vorbește la obiect Dr. Nic. Oncu, sprijinind propunerea lui Dr. G. Dobrin, I. A. de Preda, care asemenea e pentru primirea propunerii din urmă, Paul Rotariu, pentru propunerea comisiei și Dr. Valer Branișce, în contra propunerii, pentru că proiectul de arondare nu e acceptabil, dar ca material, primește ca propunerea să fie predată consistorului.

Mai vorbesc propunătorii Dr. G. Dobrin și Em. Unguriano, cerând fiecare primirea propunerii proprii. În chestie personală vorbește Dr. Oncu, iar I. P. S. Sa reasumează cele spuse, apoi pune la vot propunerea deputatului Dr. G. Dobrin, care întrunește 19 voturi, pe când contra ei se dau 25 voturi. Se declară deci primită propunerea comisiei, în textuarea prezentată de dl Emanuil Unguriano.

Sedința proxima se anunță pe joi la orele 9 dimineața și sedința se încheie la orele 12 și jumătate. În sedința de mâine se fac alegerile pentru consistorul mitropolitan.

Sedința a șasa.

Ținută joi, 21 octombrie n. Preziđent I. P. S. Sa Arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu. Notar de sedință Dr. I. Papp.

Notarul G. Breban cetește procesul verbal al ședinței trecute. Să verifice.

Notarul general Mateiu Voileanu prezentează raportul consistorului mitropolitan, prin care se prezintă regulamentul pentru parohii. Se predă comisiei bisericești.

Deputatul Mihail Veliciu cere concediu pe restul sesiunii. Se acordă.

Înainte de a se intra în ordinea de zi face P. C. Sa arhimandritul Vasile Mangra propunere, ca consistorul mitropolitan să fie îndrumat să facă pașii de lipsă pentru a se da în posesiunea mitropoliei moșia Merișeni din România, donată în anul 1700 mitropoliei gr. ort. române din Alba-Iulia.

Propunerea se declară de urgentă și se votează fără discuție.

Propunerea e următoarea:

Biserica ortodoxă română din toate țările locuite de români a format și formează o unitate spirituală prin limba liturgică, cărțile rituale și prin învățământul său religios, guvernându-se și azi după aceleași legi canonice. În temeiul acestei unități morale, Voivozii țărilor românești au ridicat în vremile trecute numeroase așezăminte religioase: biserici și mănăstiri pe

pământul patriei noastre, înzăstrându-le cu bogate donațiuni pentru susținerea lor.

Vechea Mitropolie ortodoxă română de Alba-Iulia a fost zidită și înaltă din temelie de către Mihai Viteazul, și Voivodul Constantin Brancoveanu, prin hrisovul dela anul 1698 ia legătuit și asigurat anual 6000 de bani, dându-i și moșia Merișenilor în județul Argeș, prin hrisovul din a. 1700.

Considerând, că această danie Voivodul Constantin Brancovanu a făcut-o Mitropoliei ortodoxe a Transilvaniei ca „să-i fie de întărire și ajutor pentru toate timpurile“ știindu-o pre această sf. mitropolie că se „învaluește ca o corabie în mijlocul valurilor mării, fiind între multe felii deeretici necredincioși și se năpăstuește dela dânsii în multe chipuri“.

Considerând, că prin hrisovul citat din 1698 Principele Brancovanu a legătuit cum însuși spune, „ca fieștecare dintr'alegii de Dumnezeu blagocestivi domni, care ar ajunge în vremea stăpâniei sale în urma domniei noastre domnind și stăpânind scaunul acesta (al Țării românești), au din sângele neamului nostru au dintr'altul străin, dintru a sa avuție, care dela Dumnezeu i-ar fi lui dată, să nu să îndoiască cu firea ca să fie lipsită această sfântă mitropolie de acest număr de bani, ci sau după numărul cel mai sus zis, au și cu mai mare sumă, precum îl va îndura Dumnezău“ să-o miluiască „iar moșia (Merișenilor) să fie toată pe seama sfintei mitropolii de întărire și necălătită în veci“.

Considerând, că sinodul bisericii ortodoxe din Ardeal ținut în 24, 25 26 octombrie 1860, a cerut prin petiția adresată de către marele Arhiepiscop Andrei Șaguna Principelui domnitor al Țării-românești Alexandru Ioan Cuza, a se renoi dania care a fost făcut-o mitropoliei noastre principele Brancoveanu: Pe temeiul acestor considerante Consistorul mitropolitan se autorizează a lua toate demersurile și a cerca toate mijloacele legate și morale pentru a se renoi prin factorii competenți această danie pentru mitropolia noastră.

Deputatul Dr. Aurel Vlad face propunere, ca membrii suplenți ai senatului bisericesc din consistorul mitropolitan să fie aleși din trei în trei ani.

La propunerea aceasta I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu face următoarea declarațiune:

„Eu am jurat înaintea lui Dumnezeu, a Maiestății Sale și a bisericii să țin cu sfințenie așezămintele bisericii noastre, și dacă ași consimți cu dorința unora dintre domniile voastre mă tem de grea răspundere. De aceea, dacă dvoastră ați scoate din consistor pe asesorii suplenți din senatul bisericesc, aleși de congresele anterioare și întărit din partea mea și a fericitul meu antecesor, eu n'aș îndrăzni a întări pe cei din noi alegânzi, în locul celor ca s'ar lăsa afară, până când nu aș consulta sinodul episcopesc dacă și cum s'ar pute desvalida din punc de vedere canonic întărirea dată pe vieață a acelor asesorii“.

Propunerea deputatului Dr. Vlad se declară de urgentă. Vorbește la obiect P. C. Sa arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu. Vede în propunerea făcută o abatere dela lege. La noi dătătoare de directivă au să rămână canoanele. Să nu se provoace deci conflicte între congres și arhieriei. Propune să fie respinsă propunerea lui Dr. A. Vlad.

Deputatul I. A. de Preda încă e pentru respingerea propunerii făcute de deputatul Vlad.

deputatul Dr. Nicol. Oncu nu află nici o deosebire între asesorii ordinari și cei suplenți. Și uni și alții

au aceleași drepturi și datorințe. Nu află deci de acceplabiă propunerea făcută.

Protopresbiterul Vasile Damian acceptează păreriile Excelenței Sale.

Propunătorul Dr. Vlad retrage urgența și cere se fie predată propunerea sa comisiunii. Nu se primește retragerea urgenței. Se cere încheierea discuției.

Dr. George Dobrin e pentru propunerea P. C. Sale arhimandritului Dr. Pușcariu și roagă pe dl Vlad să-și retragă propunerea.

Propunătorul își apără propunerea. Se ordonează votare nominală. P. C. Sa arhimandritul Pușcariu își formulează contrapropunerea astfel: Asesorii suplenți din senatul bisericesc al consistorului mitropolitan să fie aleși și în viitor pe vieată.

La votarea nominală se dau 55 voturi pentru propunerea arhimandritului Pușcariu, iar 14 voturi contra. Se declară respinsă propunerea deputatului Vlad. Nu au votat deputații Nicol. Ivan și Nicolae Borzea. Absenți 20 deputați.

Se procedează acum la alegerea asesorilor din senatul școlar și cel episcopesc al consistorului mitropolitan și la întregirea senatului bisericesc al aceluiaș consistor.

Prezidiul numește bărbați de încredere pe arhimandritii Musta și Mangra și pe deputatul Part. Cosma.

La apelul nominal răspund 72 deputați, cari își depun listele de votare în urnă.

Făcându-se scrutiniul se declară aleși următorii:

a) In senatul bisericesc asesor ordinar P. C. Sa protosincelul Dr. E. R. Roșca cu 71, iar asesorii suplenți: Vasile Damian cu 68, Procopiu Givulescu cu 42 și Dr. Ioan Lupaș cu 39 voturi.

I. P. S. Sa Mitropolitul declară, că întărește pe toți cei aleși, cu excepția dlui Dr. Ioan Lupaș, care nu putea să fie ales, dupăce nu e încă nici paroh.

b) In senatul școlar asesorii ordinari: Dr. Miron E. Cristea cu 71, Andreiu Bărsan cu 71, Roman R. Ciorogariu 44, Dr. Iosif Gall cu 71, Vasile Goldiș cu 68 și Dr. V. Branisce cu 57 voturi. Suplenți: Dr. Ioan Mihuc cu 70, Dr. Nicolae Comșa cu 45, George Szerb cu 71, Dr. Ștefan Petrovici cu 69, Dr. Nestor Oprean cu 69 și Gerasim Sârbu cu 43 voturi.

Se declară toți aleși.

c) In senatul episcopesc, asesorii ordinari: M. Voileanu cu 71, Part. Cosma cu 71, Dr. George Popovici cu 70, Dr. George Dobrin cu 71, Aurel Novac cu 71 și Nicolae Zigre cu 71 voturi. Suplenți: Dr. Ioan Stoica cu 70, Ioan Drăc cu 71, Dr. Liviu Lemény cu 71, Dr. Ioan Șenchea cu 46, Mihail Veliciu cu 70 și Dr. Petru Corneanu cu 67 voturi.

Se declară toți aleși.

P. C. Sa Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, mulțamește congresului pentru alegere și I. P. S. Sale pentru întărire.

In numele comis, organizatoare referează acum Dr. G. Dobrin asupra propunerii consistorului mitropolitan, de a se procura pentru catedrală tabloul în mosaic a marelui Șaguna din fondul adunat pentru monumentul lui Șaguna, și cere aprobarea propunerii. Congresul decide în acest înțeles.

Același raportor, referează în chestia pașilor întreprinși din partea episcopatului nostru, ca legea congruei să fie modificată conform intereselor bisericeii noastre. Propunerea consistorului, de a se înființa fonduri în fiecare parohie pentru datarea preoților, să primește, iar Arhierieilor li să exprime mulțămite pentru pașii întreprinși.

Deputatul V. Goldiș, face propunere întregitoare, ca consistorul mitropolitan să adune datele despre felul cum să execută legea congruei și să facă apoi remonstrație la guvern, dacă se va convinge, că executarea legii se face în mod vătămător pentru biserica noastră.

Ambele propuneri se primesc, după-ce și I. P. S. Sa dă unele lămuriri în chestia aceasta.

In numele comisiunii speciale referează Dr. G. Popoviciu, în chestia rugării consistorului dela Oradea mare, de a i se da cuota din fundațiunea lăsată de Șaguna pentru înființarea a două episcopii noi, și administrată la mitropolie. Se primește propunerea consistorului mitropolitan, de a se da ca împrumut consistorului dela Oradea mare suma trebuincioasă.

Ședința se ridică la orele 12 și jumătate, anunțându-se cea proximă pe vineri la orele 9 dimineața.

(Va urma.)

Aviz.

Încă în luna octomvrie a anului 1909, în urmarea unui recurs mi s'a perdut »*Absolutoriul preparandial*«, estradat în limba română, de direcțiunea institutului pedagogic gr. or. român din Arad, sub Nr. 14, 1901/2 cu datul de 9/22 iunie 1902. Totatunci și testimoniul de cvalificațiune învățătorească, estradat tot de susnumita direcțiune, sub Nr. 926, 1901/2 cu datul de 14/27 iunie 1902.

Rog deci pe celce l-ea aflat, ca pe lângă o remunerațiune cuvincioasă să binevoiască a mi-le reînpoia.

Pecica română la 18 octomvrie st. n. 1909.

cu stimă:

Alexandru Roja,

învățător.

CRONICA.

Sfintire de biserică. Să aduce la plăcuta cunoștință P. T. public și On. Domni oaspeți cari doresc a lua parte la actul sfintirii bisericii nouă din Toc (tract. Radna), că terminul de sfintire este stabilit de Prea Sântia Sa Domnul episcop diecezan pe duminica din 18/31 octomv. a. c. — la care act solemn — în urma invitării credincioșilor, însuși P. S. Sa. va lua parte.

Parastas. Sâmbătă la orele 9 dimineața s'a oficiat parastas intru odihna sufletului fericitului în Domnul Arhiepiscopul și Mitropolitul *Miron Romanul*. A pontificat I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, cu Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp, asistați de Preacuvioșii lor, arhimandritii Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea, Vasile Mangra, cu protosincelii Dr. Eus. R. Roșca, Dr. Miron E. Cristea și Roman R. Ciorogariu, apoi de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia și de diaconii Dem. Câmpeanu și Dr. Vasile Stan. Au asistat elevii seminarului cu profesorii lor, deputații congresuali, membrii familiei și alt public. A cântat corul elevilor seminariai.

Un jubileu. Trei dintre deputații congresului național-bisericesc al bisericii gr. ort. române din Ungaria și Transilvania sunt membri ai congresului, împreună cu I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, de patruzeci de ani, adică dela prima intruire a congresului, întâmplată la anul 1869, până astăzi. Aceștia sunt domnii: Ioan cavalier de Pușcariu, Dr. Iosif Gall și Parteniu Cosma. În onoarea lor membrii congresului au aranjat sâmbătă seara, după încheierea sesiunii congresuale, o masă comună în localitățile dela „Impăratul Romanilor” și i-au sărbătorit în mod călduros din prilejul acestui jubileu.

Necrologie. Văduva Ana Pinciu născută Lazici și ficele Lucia și Cornelia cu inimă frântă de durere, anunță tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prea iubitul lor soț și tată *Ioan Pinciu* protopresbiter gr. ort. român, asesor consistorial, reprezentant comitatens etc. după îndelungate și mari suferințe a încetat din viață la 11/24 octomvrie 1909 în al 49-le an al vieții. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat spre vecinica odihnă mercuri în 14/27 octomvrie a. c. la oarele 8 a. m. în cimitirul gr. or. din Ciacova. Ciacova, în 12/25 octomvrie 1909. — Odihnească în pace!

Aureliu Muntean, învățător în Musca (comitatul Arad) după un morb greu, în etate de 44 ani și în serviciul învățătoresc de 25 ani în 18 l. c. au reposat. — Odihnească în pace!

Reuniunea femellor române din Arad și provincie aranjază în curând o loterie cu câștigul de lucruri de mână, și face apel de nou la doamnele și domnișoarele române, să trimită obiecte din ale economiei de casă și de port țărănesc, precum și de altă natură, până la 15 nov. n. c. la adresa directoarei școlii de fete din Arad Octavia Dr. Ciuhandu, pentru a putea fi sortate la loteria, care se aranjează în folosul reuniunii și pentru sporirea fondului din care se va ridica noua școală de fete în Arad.

Societatea „Petru Maior” Budapesta. În ședința sa din 10 octomvrie c., s'a constituit pentru anul 1909/10 în modul următor: Președinte: Sabin Evuțian, student în științe. Vicepreședinte Vasilie Tampa, stud. tehnic. Secretar: Sabin D. Oprean, st. în științe. Notari: Dimitrie Nistor, stud. tehnic și Matei Popu, st. în drepturi. Casier: Andrei Ioviția, student la acad. comer. Controlor: Ion Vintilă, st. med. Bibliotecar: Ascaniu Crișian, st. în științe. Vicebibliotecar: Sebastian Bornemisa, stud. fil. Econom: Victor Iula, st. med. veterinar. Comisia Literară: Sebastian Bornemisa, student fil. Ascaniu Crișian, stud. în știință. Aurel Esca, st. în litere. Matei Popu, student în drepturi. Vasile Stoica, st. în litere. Vasile Tampa, student tehnic, Cornel Teicu, student în drepturi, Comisia Supraveghetoare: Moise Baltă, student în drepturi. Simion Borzea, student tehnic. Alexandru Măcelar, student med.

Convocare. Desp. ppesc Chișineu al reuniunii inv. rom. dela școlile conf. gr. or. din prot. aradane I.—VII. își va ține conferința de toamnă sâmbătă 24 octomvrie (6 noemvrie) a. c. în comuna Ciutei la școala inv. Ioan Popovici. Programa: 1. Dimineața la 8 oare chemarea duhului sfânt. 2. Ascultarea prelegerii inv. din loc cu elevji săi. 3. Deschiderea ședinței: 4. Constatarea prezențelor. 5. Reflexiunea asupra prelegerii finute. 6. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare. 7. Incasarea taxelor. 8. Propuneri și interpelări. 9. Fixarea proximei ședințe. 10. Închiderea ședinței: Nadab, 6/19 octomvrie 1909. *Traian Tabic*, secretar. *Dimitrie Boariu*, președinte.

În atențiunea Domnilor Preoți-catiheti!
Cărți de religione aprobate: „Istorie biblice” (ilustrate) și „Micul catehism”, pentru școlile populare de Pr. D. Voniga.

Se pot procura dela „Librăria diecezană” (Arad), dela Librăria „Polatsek” (Temesvár) și la autor în Gyirok. — Răbat cuvenit.

Poșta Redacției.

V. Simiganoschi. Vă rugăm pentru continuarea articolului.

Cronică bibliografică.

Lucașfărul nr. 20, cu următorul sumar: I. Borgia, Prorocul (poezie). Dr. I. Lupaș, Un centenar dela nașterea mitropolitului Șaguna. Gh. Tulbure, Mitropolitul Șaguna, ca scriitor bisericesc. Maria Cunțan, Pentru lege (poezie), Dr. I. Lupaș, Audiența lui Șaguna la împăratul I. Bărsan, Sonet (poezie). * * * Din corespondența lui Șaguna. I. L. Un articol politic scris de Șaguna. Vidu Rusmin, La noi (poezie). Vasile Stoica, Pornește-acum . . . (poezie). Pompiliu Popa, Din popor (poezie). Dări de seamă: Dr. I. Lupaș, Mitropolitul Andreiu Șaguna, monografie istorică (E. Hodos). Gh. Tulbure, Activitatea literară a mitropolitului Șaguna (T.) Cronică: Cursurile de analfabeți. † Gr. G. Tocilescu. † George Mocianu † G. Kernbach. Știri. — Poșta Redacției. — Bibliografie. Ilustrațiuni: Casa în care s'a născut Șaguna (Mișcolț, Ungaria). Andreiu Șaguna la venirea sa în Ardeal, ca vicar general. Șaguna pe la anul 1864. Șaguna pe la anul 1870. O audiență în Burgul din Viena.

Păstorul Ortodox nr. 8 cu următorul sumar: 1. Preotul și medicul, de Loroianu. 2. Congresul de psihologie din Geneva, de arhim. I. Scriban. 3. Predică despre foloasele învățaturii, de C. N. Moisiu-Zăpodeni. 4. Cuvântare, de arhim. M. Gibescu. 5. Cărți religioase nouă, de arhim. I. Scriban. 6. Discurs funebru, de pr. Gh. Fețeanu. 7. Cuvântări, de Berechet. 8. Informațiuni.

Biblioteca pentru toți, nr. 499. *Bătrâneța*. În „Biblioteca pentru toți” a apărut în traducere cunoscuta lucrare filosofică a marelui savant Etie Metchnikoff, „Despre bătrânețe”. Se știe ce resunet a avut scrierea lui Metchnikoff și mai ales Studiile sale asupra națiunei omenești apărute acum cinci ani. În ele savantul dela Institutul Pasteur din Paris se ocupă de cauzele bătrâneței și de rețeta prin care viața se poate prelunge și omul poate înlătura greutățile și mizeriile unei bătrâneți chinuite. Lucrarea tipărită acum în „Biblioteca pentru toți” e o conferință alui Metchnikoff în care singur autorul rezumă teoriile lui, care au făcut atâtă zgomot. Expunerea simplă și pe înțelesul tuturor, face din această carte o admirabilă lucrare de popularizarea științifică și adaugă încă un volum la bogata colecție de popularizări a „Bibliotecei pentru toți”. — Prețul 30 bani de vânzare la mai toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Bibliotecii ce cuprinde peste 500 de numere a se cere la librăria editoare: Leon Alcalay, București.

Revista Teologică nr. 8 cu următorul cuprins: Pentru noi, de P. Morușca. Dualismul antropologic de Dr. Pavel Roșca. Chestia unirii bisericilor de Dr. N. Bălan. Predică despre roadele iubirei creștinești de

Ioan Handa. Cuvânt de adio de Al. Muntean alui Vasile. — Mișcarea literară: Cincizeci de predici populare, A. C. Informațiuni: Conflictul ivit între biserică și stat. Reuniunea de misiuni. Alegerea Stareșului la Mănăstirea Neamțu. O upații frumoase la studenții de aiurea. Ornate bisericesti. Din colecțiunea de predici a profesorilor Dr. Tarnavschî, Dr. Voitschi. În biserică ortodoxă română din regat. Centenarul lui Șaguna de P. M. și N. B. Tipicul cultului religios, de un Canto.

Revista Teologică nr. 9—10, închinat memoriei Marelui Ierarh Andreiu baron de Șaguna cu ocaziunea împlinirii alor 100 de ani dela nașterea sa, cu următorul cuprins: Sus să avem inimile! de Dr. Nicolae Bălan. Închinare, (poezie) de Seb. Stanca. Un epizod din viața societății seminariale „Andreiu Șaguna“ în Sibiu de Dr. Ilarion Pușcariu. Mitropolitul Șaguna în reprezentarea bisericii în afară de Augustin Hamsea. Cuvântare de Dr. Elie Miron Cristea. Șaguna și cântarea bisericască de G. Pletosu. Cuvânt panegiric de Vasile Gan. O influență a organizării bisericesti alui Șaguna de N. Dobrescu. Mitropolitul Șaguna și comuna Rășinari de Emilian Cioran. Cuvânt de P. Morușca. Mitropolitul Andreiu și sf. Scriptură de prof. Crăciunescu. Pomenirea mitropolitului Șaguna și adevărata ei prăznuire de Gh. Tulbure. Scrieri din privilegiul centenarului ee N. B. și P. M. Un circular al mitropolitului Șaguna.

Junimea Literară, nr. 10, pe luna octomvrie, cu următorul sumar: Pădurea freamătă, Wladimir Korolenko, trad. I. Gramadă. Invidia (versuri), de V. V. Învățământul liubistic în clasa elementară de Dimitrie Rusceac. C. Rădulescu-Motru de A. Ieșan. Cărți. Reviste: Ilustrațiile noastre.

Biserica Ortodoxă Română, nr. 6, pe luna sept. cu următorul zumar: 1. Persoana lui Isus Hristos. 2. Mama. 3. Continuarea bibliografiei lui Petru Movilă. 4. Cuvântări însemnate din veacul trecut. 5. Consistorul superior bisericesc. 6. Așezămintele sfinților Apostoli și scrierile de origine apostolică în leg. cu ele. 7. Depunerea lui Hrisostom. 8. Bisericile românești din Transilvania și Ungaria. 9. Cronica bisericască. 10. Centenarul marelui Mitropolit Andreiu Șaguna. 11. Două rapoarte către I. P. S. Mitropolit al Moldovei. 12. Cel ce ai săturat, pe psaltichie. 13. Donațiuni. 14. Înștiințare.

Noua Revistă Română nr. 22, cu următorul sumar: Noutăți: O nouă dramă alui Leonida Andrejev. Revista revistelor. — Politică: N. Em. Teohari: Partidul conservator-democrat față de celelalte partide. — Chestiuni sociale: Dr. I. Duscian: Instinctul sexual la copii. H. Chendi: Ziare și ziaristi. — Cronică școlară: Z. Bădeanu: Începutul noului an școlar. — Teatru: Eugen Porn, Teatrul Național: „Brândușa“ de Brioux. Compania Dramatică Davila: „Măgarul lui Buridan“ de Flers și Caillavet. — Note și discuțiuni: C. Rădulescu-Motru: Cu privire la congresul studențesc dela Iași. A. N.: Talent sau act de naștere?

Vatra Școlară, revistă pedagogică, nr. 7—8 cu următorul cuprins: Dr. P. Șpan: Șaguna ca bărbat de școală. * Nicolae Popea. * Ioan Popescu. ** Zacharie Boiu. * Nicolae Cristea. * Dr. Daniil P. Barcianu. * Dr. Ioan Crișan. Lp.: Visarion Roman. I. Dariu: George C. Bellissimus. Iuliu Vuia: Bota-Tuducescu-Andrescu. Cosor: Din viața școlară. Dr. P. Șpan: Recensiune. I. Vuia: La „Reflexiunile asupra planului de învățământ.“

Albina nr. 1, cu următorul sumar: Redacția: După 12 ani. I. Kalinderu: La muncă! I. P. P. Pimen:

Circulară către preoți cu privire la alegerile pentru consistorul superior. P. Gârboviceanu: Mitropolitul Andrei Șaguna (cu portret). A. Gorovel: Despre proprietate. P. Dulfu: Cei doi călători. Fl. Cristescu: Limba românească în Bulgaria. Em. Grigorovitză: Porumbul „planta lui Dumnezeu“. Sofia Nădejde: Lupta împotriva alcoolului. D. Ionescu-Morel: Pe ce căi să îndrumăm feciorii: A 8-a scrisoare alui Mitu Vechente către fiul său (cu ilustrație). V. S. Moga: Lucrările agricole în luna octomvrie: Pregătirea pământului; Cicoarea; Recolta bumbacului; În grădina de pomi; Legumele; Hrana vitelor; Îngrijirea oilor; Agricultură. — Din ziare și reviste: Animale, barometru. Femei cari muncesc. Spălați zarzavaturile, (cu un clișeu). La Constanța. — Cronica: Serbările dela Constanța (cu 5 ilustrațiuni: Orașul Constanța. Vederea magazinei cu silozuri. M. Sa Regele la intrarea tunelului. O vedere a portului Constanța. Barca regală mergând spre intrarea portului). Sosirea ofițerilor ruși. Societatea clerului „Ajutorul“. Congresul băncilor populare în Botoșani. — Pagina glumeată: Stan Pățitul: Coarda simfioare, (cu 8 ilustrații). — Suplement: Buletinul activității sociale a preoților și învățătorilor nr. 1 dela 4 octomvrie 1909.

Revista generală a învățământului. Nr. 3. cu următorul cuprins: D. A. Teodoru. Programele nouă ale școalelor secundare de fete. Gh. Adamescu. Clasele paralele la școalele normale. G. Popa-Lisseanu. Educațiunea voinței. Lucrarea manuală în licee și gimnazii. Const. G. Ionescu. În chestiunea ultimelor: numiri din învățământul secundar. G. Arghirescu. Anomalii în notarea elevilor. I. S. Floru. Examenele școalelor particulare. Const. Crițescu. Conferințele practice ale profesorilor de științe fizico-naturale. Gh. I. Chelaru. Recrutarea profesorilor pentru școalele comerciale elementare. N. Nicolaescu. Înscrierile elevilor în școalele primare din București. Idei și fapte N. Bănescu: Învățământul nostru apreciat de străini. — *Idem*: În chestiunea metodei directe în predarea limbilor vii (Răspuns unui „antidirectist“). — G. Hazu. Cuvântare rostită la inaugurarea expoziției școalelor de meserii. — Ungaria. Murnu. Chestiunea bisericască a Românilor în Ungaria. — Franța. T. Alesseanu. O anchetă. — Pretenții directiste. Cronica. Al V-lea congres învățătoresc. — Conferințele profesorilor de științe fizico-naturale. — Cursul de gimnastică suedeză. — Cursul de cânt-coral dela Azilul „Elena Doamna“. — Congresele Aromânilor. — Congresul studențesc cultural național din Iași. — Congresul internațional de medicină. — Al IX-lea Congres Internațional de Medicină Veterinară. — „Societatea scriitorilor români“, — Centenarul lui Șaguna.

Concurse.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistor diecezan din Arad Nr. 6451/909 prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea stațiunei învățătorești din Musca pe lângă următoarele emoluminte: 1. Cărtir liber constatător din 2 chilii culină, cămară podrum, grajd, șopru, 2 cocini, 2 poduri, întreaga grădină școlară și o cănepiște. 2. Salariu în bani gata solvind din casada culturală 600 coroane. 3. Folosirea alor două pătrare pământ 400 coroane. 4. 1 vagon de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ. 5. Scripturistica școlară 10 cor. 6. Spese de conferințe 20 cor. De curatoratul școlar se va îngrijii comuna bisericască. Cvinevenalul I. îl va primi alesul

numai după împlinirea alor 5 ani de funcție în această comună. Dările regești după pământul beneficiat le va suportă învățătorul alegând Alesul va avea a conduce fără alta remunerație ambele străni și a instrui băieții școlari în cântările bisericesti.

Cei cari vor putea dovedi că sunt capace de a înființa și conduce cor, vor fi preferiți. Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-și înainta recursurile ajustate conform paragrafului 61 din regulament adresate comitetului parohial din Musca (Muszka) cottul Arad preanonratului oficiu protopopesc din Világos, având a se prezenta în cutareva duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Musca spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohială gr.-or. rom. din Musca la 4/17 octomvrie 1909.

George Popescu,
preș. com. paroh.

George Chilbu,
not. adhoc al com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuta* ppop. inspector școlar confesional

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea următoarelor posturi învățăto-rești se deschide concurs:

1. *Luguzău*, în bani 376 cor. 64 fil., ajutor de stat 424 cor., curatorat 10 cor., scripturistica 10 cor., conferința 8 cor., lemne 8 metri, cvartir și grădină.

2. *Minead*, în bani 200 cor., 4 hlt grâu, 4 hlt. cucuruz în natură, scripturistica 5 cor., conferința 6 cor., 12 metri de lemne în natură, eventualele venit cantorale, cvartir și grădină.

3. *Ignești*, în bani 200 cor., 16 jugh. pământ, 5 hlt. grâu, 5 hlt. cucuruz, 60 litre păsulă, 8 stângini de lemne pentru învățător și școală, scripturistica 10 cor., conferința 10 cor., cvartir și grădină; darea după pământ o solvește cel ales.

Doritorii de a ocupa vreuna din stațiunile de sus, recursurile adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescrise, vor avea ale subșterne oficiului protopopesc din Buteni (Buttyin) com. Arad, până la 30 zile după publicarea acestui concurs având a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în s. biserică din comuna, în care a recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Buttyin (Buteni) la 1/14 octomvre 1909

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Iuliu Bodea* adm. protoprezbiteral inspector școlar.

—□—

3—3

Pe baza înaltului ordin al Ven. Consistor Aradan cu nr. 2561/1909, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Chisindia, protoprezbiteratul Buteni, devenită vacantă prin trecerea la celea eterne, a fostului paroh Atanasie Brădean, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”, parohia fiind de clasa a II-a, dela recurenți se recere evalueațiunea prescrisă în §. 17. alinia a doua.

Emolumintele: 1. Una sesie parohială de deal parte arătoare și parte pășune. 2. Una grădină intravilană. 3. Birul preoțesc câte una măsură păpușoiu sfărâmat. 4. Stolele legale. 5. Întregirea legală dela stat. 6. Dările după sesie și intravilan, precum și ecuivalențel le va solvi alegândul preot. Se observează, că nou alesul este obligat a providea catehizarea în școalele ort. române din loc, fără, altă remunerațiune dela parohie ort. diecezană.

Doritorii de a ocupa această parohie să avizează, că petițiile lor ajustate regulamentar, și adresate co-

mitetului parohial din Chisindia, să le înainteze P. On. Oficiu protoprezbiteral în Buttyin (Buteni), având dânsii cu stricta observare a §-lui 20 din regulamentul pentru parohii, a-se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din Chisindia, spre a-și arăta desteritatea în cant, tipic ori oratorie.

Din ședința comitetului parohial ținută în Chisindia la 13 septemvrie 1909.

Lazar Oprea,
preot, preș. com. par.

Mihail Mihutiș,
notar.

În conțelegere cu *Iuliu Bodea*, adm. protoprezbiteral.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei Chișirid, amăsurat ordinului Ven. Consistor din Oradea-mare nr. 2608/282 B. 1909, din nou se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu supraedificatele. 2. Una sesiune pământ arător și fanaț dimpreună cu competența de pășunat și pădure ce cade după sesiunea de pământ constatătoare din 32 iugh. c. 3. Competința de bir dela fiecare număr de casă câte o măsură bucate (săcară ori cucuruz) ori în bani câte 2 cor. 4. Venitele stolare după uzul din trecut, cari după calculul mediu alor 5 ani din urmă fac 200 coroane. Întregire dela stat amăsurat evalueațiunei alegândului.

Contribuția după pământul parohial o va solvi preotul ales. Alegându-l va avea să catechizeze la școala eventual la școalele din loc fără a putea pretinde vre-o remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de cl. II-a (doua) dela recurenți să recere evalueațiunea prescrisă în §. 17. p. 2. al Regulamentului pentru parohii. Recursurile ajustate cu documentele originale de evalueațiune sunt a se înainta Prea On. oficiu protopopesc în Oradea-mare; iar recurenții cu observarea §-lui 20. din Reg. vor avea să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop

Pe baza înaltului ordin consistorial cu nr. 5816 din 1909, prin aceasta se escrie din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei a II. din Kurtakér (Curtacher), resistemizată prin concluzul Ven. Sinod eparhial cu nr. 53/1908, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1. Sesiunea dela parohia foastă redusă în estensiunea ei de astăzi împreună cu dreptul ei de pășune. 2. Unul din intravilanele parohiale. 3. Stolele legale și eventuala întregire dela stat. Alegându-l va fi obligat a propune religiunea în una din școalele noastre confesionale fără altă remunerațiune, precum și a predică la rândul său.

Alegându-l va fi obligat a-și suportă regulat toate dările publice.

Fiind parohia clasificată de clasa I. (primă), dela reflectanți se pretinde clasificățiunea prescrisă în linia primă a §-lui 17 din regulamentul pentru parohii.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Curtacher spre a și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, iar recursurile ajustate după recerința a le înainta la Prea On. Oficiu protoprezbiteral din Világos (Șiria).

Kurtakér (Curtacher), la 31 maiu (13 iunie) 1909.

George Ursu,
președinte.

Adrian Ungurean,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuta*, protoprezbiter.